

Statenmededeling

Onderwerp

Een begrotingssubsidie te verlenen aan de gemeente 's-Hertogenbosch, ten behoeve van de herontwikkeling van het Kruithuis i.h.k.v. de Zuiderwaterlinie.

Datum

17-03-2020

Documentnummer

GS: 4665653

PS: 4680175

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Het verstrekken van een begrotingssubsidie van ten hoogste € 800.000,- euro, aan de gemeente 's-Hertogenbosch t.b.v. de herontwikkeling van het Kruithuis als belangrijk onderdeel van de Zuiderwaterlinie.

Aanleiding

[Het Kruithuis](#) is aangemerkt als Must binnen de verhaallijn Bevochten Brabant vanwege het karakter van het complex, als onderdeel van de stelling Heusden – 's-Hertogenbosch en de Zuiderwaterlinie als geheel. Het is het oudste bewaard gebleven Kruithuis van Nederland. Het is gebouwd in 1618-1620 onder leiding van krijgswaarchitect ingenieur Jan van der Weeghen naar het voorbeeld van het eerste [Kruithuis](#) van [Delft](#). Het is het laatste nog bestaande kruithuis uit de [Tachtigjarige Oorlog in Nederland](#). Na het Beleg van 's-Hertogenbosch in 1629 en de verovering van de stad door Frederik Hendrik, werd het gebouw door de Staatsen geconfisqueerd voor doeleinden van nationaal belang. Er werden een wapenfabriek en later een laboratorium voor wetenschappelijk onderzoek gevestigd. In de Tweede Wereldoorlog werden het standbeeld van Jeroen Bosch en het standbeeld van Kardinaal van Rossum, ter bescherming tegen oorlogsgeweld en Duitse smeltovens, opgeslagen in het Kruithuis.

Het Kruithuis is in eigendom bij de gemeente 's-Hertogenbosch en staat sinds begin dit jaar leeg. De gemeente is gestart met het opstellen van een herbestemmingsplan en heeft met Kring Vrienden afspraken gemaakt over de exploitatie na herontwikkeling van het Kruithuis. Doel van de exploitatie is een museum aangaande de stelling 1629 (het Beleg van Den Bosch), een belangrijk onderdeel van de Zuiderwaterlinie waar we als provincie maximale inzet op richten binnen de verhaallijn Bevochten Brabant.

Het museum in oprichting krijgt een UNESCO-watermuseum label, waarmee het in verbinding staat met andere musea in de wereld die gericht zijn op het thema water. Dit museum fungeert tevens als bezoekerscentrum voor de stelling Heusden - 's-Hertogenbosch en de Zuiderwaterlinie als geheel en past daarmee in de strategie van de Zuiderwaterlinie alliantie om per Stelling een bezoekerscentrum te hebben die bezoekers verleiden om andere stellingonderdelen of linies te gaan bezoeken. Hiermee levert het een belangrijke bijdrage aan onze verhaallijn Bevochten Brabant, waarin de Zuiderwaterlinie een belangrijke component is. Kring Vrienden gaat een vaararrangement toevoegen aan hun bestaande vaartochten. Zo verwachten ze veel bezoekers te mogen ontvangen vanuit die arrangementen. Met dit plan (zie bijlage 1) wordt dus niet alleen een erfgoedcomplex behouden door ontwikkeling, maar sluit de ontwikkeling die in het erfgoedcomplex komt ook goed aan bij de ambities van de provincie. En werken we mee aan verdere verspreiding van de verhalen die horen bij ons erfgoedbeleid.

Datum

17-03-2020

Documentnummer

GS : 4665653

PS : 4680175

De kosten worden verreweg voor het grootste deel gedragen door de gemeente 's-Hertogenbosch zelf. Zij dragen ruim € 3,6 mln euro bij aan deze ontwikkeling die in totaal ruim € 4,4 mln euro kost. Voor € 600.000 euro is dit gekapitaliseerde huur waarmee Kring Vrienden middels de huur ook aan de herontwikkeling bijdragen. Naast dat de Kring Vrienden ook € 0,5 mln investeren in de inrichting van het museum en over de eerste 5 jaar een negatief exploitatietekort accepteren van € 100.000 euro. Het aandeel van de provincie van € 800.000 euro is daarmee nog geen 20%. Indien de provinciale bijdrage wordt afgezet tegen de kosten inclusief de kosten die Kring Vrienden vooralsnog dragen t.b.v. de exploitatie is het provinciale aandeel rond de 15%.

Bevoegdheid

Het college van GS is verantwoordelijk voor de uitvoering van de projectfase van Grote Erfgoed Complexen. Provinciale Staten worden via het Meerjarenperspectief van het ontwikkelbedrijf en met tussentijdse Statenmededelingen geïnformeerd. Provinciale Staten worden vanwege de inzet van financiële middelen nu aanvullend geïnformeerd via bijgaande Statenmededeling

Kernboodschap

Het Kruithuis in Den Bosch is het oudste bewaard gebleven Kruithuis van Nederland en maakt onderdeel uit van de stelling Heusden - 's-Hertogenbosch (stelling 1629) in de Zuiderwaterlinie. Het Kruithuis zal worden herontwikkeld als bezoekerscentrum en museum voor de stelling Heusden - 's-Hertogenbosch en de Zuiderwaterlinie als geheel. Hiermee wordt een erfgoedcomplex behouden, wordt een impuls gegeven aan de verhaallijn Bevochten Brabant, met de Zuiderwaterlinie als belangrijk component, en krijgt de stelling 1629 een extra boost. De herontwikkeling kost naar verwachting €4.4 miljoen. Naast de provinciale subsidie van €800.000 euro, dragen de gemeente 's-Hertogenbosch en vrijwilligersorganisatie De Kring Vrienden zelf de kosten.

Consequenties

1. Een uniek erfgoedcomplex wordt behouden voor de toekomst, verduurzaamd en krijgt een herbestemming passend bij provinciale doelstellingen, namelijk de verhalen van Brabant bewaren voor toekomstige generaties, en de Zuiderwaterlinie versterken en de verhalen die daarbij horen breed onder de aandacht brengen
2. De stelling Heusden-'s-Hertogenbosch krijgt een bezoekerscentrum en museum gericht op het beleg van 1629 en de Zuiderwaterlinie als geheel. Hiermee worden bezoekers verleid ook andere onderdelen van de stelling en of linie te gaan bezoeken (VTE)

Datum

17-03-2020

Documentnummer

GS : 4665653

PS : 4680175

Europese en internationale zaken

Er is sprake van geoorloofde staatsteun (vrijstelling voor steun voor cultuur en natuur erfgoed). Op grond van de projectbegroting kunnen de aldaar vermelde kostenposten worden aangemerkt als subsidiabel en vallend onder artikel 53 AGVV.

Communicatie

Na positief besluit van de gemeenteraad van 's-Hertogenbosch gaan provincie en gemeente samen met de Kring Vrienden de pers informeren.

Vervolg

Eind maart 2020 raadbehandeling. Start herontwikkeling september 2020. Gerealiseerd oktober 2021.

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

Drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: de heer A. Doedens, 06-55686501, adoedens@brabant.nl, programmamanager Cultuur Sport en Erfgoed.

Opdrachtnemer: de heer K.W.M. Knijff (073) 681 25 90, kknijff@brabant.nl, cluster Projecten en Vastgoed.